VYSOKÁ ŠKOLA MÚZICKÝCH UMENÍ V BRATISLAVE
VENTÚRSKA 3, 813 01 BRATISLAVA

Smernica BOZP
nahlasovanie pracovných úrazov
(Traumatologický plán)

Vypracoval: BT, PaedDr. Marek Obuch

Účinnosť: od 01. 09. 2025

VYSOKÁ ŠKOLA MÚZICKÝCH UMENÍ

Smernica BOZP pre nahlasovanie pracovných úrazov

Za pracovný úraz sa považuje poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov.

Pracovný úraz nie je úraz, ktorý zamestnanec utrpel na ceste do zamestnania a späť ani ktorý vnikol cez prestávku na jedlo a oddych.

Záznam o pracovnom úraze je prvotným dokladom. Spisuje ho technik bezpečnosti práce s bezprostredným nadriadeným poškodeného.

Je nevyhnutné!!!

1. Vznik každého pracovného úrazu **IHNEĎ** oznámiť bezpečnostnému technikovi zamestnávateľa na telefónnom čísle 0911 23 20 23 PaedDr. Marek Obuch, BT
   a) oznámiť každý úraz pri ktorom bolo poskytnuté ošetrenie (na pracovisku), alebo odborné lekárske ošetrenie a vyšetrenie,
   b) vznik každého úrazu, kde je zjavne pracovná neschopnosť viac ako 3 dni okrem dňa vzniku úrazu,
   c) vznik každého úrazu, ktorý sa hodnotí, ako ťažká ujma na zdravý, alebo vážna porucha zdravia, alebo vážne ochorenie, a to:
      1. zmrzačenie,
      2. strata, alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti,
      3. ochromenie končatiny,
      4. strata alebo podstatné oslabenie funkciu zmyslového ústrojenstva,
      5. poškodenie dôležitého orgánu,
      6. zohyzdenie,
      7. vyvolanie potratu alebo úmrtie plodu,
      8. mučivé útrapy,
   d) vznik smrteľného úrazu, oznámiť ihneď, t.j. najneskôr do 1 hodiny od vzniku úrazu, technikovi bezpečnosti práce a štatutárovi (rektor VŠMU) alebo splnomocnenému zástupcovi.

Záznam o registrovanom pracovnom úraze musí byť spísaný do 8 dní po oznámení.

2. Zamestnávateľ je povinný po prijatí oznámenia, (ak ide o úrazy uvedených v bode 1, písmeno c, d) oznámiť:
   - zástupcovi odborového orgánu
   - príslušnému inšpektorátu práce
   - príslušnému útvaru policajného zboru ak zistené skutočnosti nasvedčujú, že súvislosti s pracovným úrazom bol spáchaný trestný čin.

Na inšpektoráte práce sa nahlasuje aj zistená choroba z práce.

Každý pracovný úraz, ktorým nebola spôsobená PN alebo táto bola kratšia ako 3 dni, je potrebné zapísať do knihy úrazov. Tento zápis vykoná nadriadený zamestnanec poškodeného.

Povinnosť zamestnávateľa:

- zaslať záznam o registrovanom pracovnom úraze inšpekcii práce alebo príslušnému orgánu dozoru, sociálnej poisťovni, zdravotnej poisťovni, postihnutému zamestnancovi alebo pozostalým,
- je povinný uchovať záznam o registrovanom pracovnom úraze 10 rokov od jeho vzniku.

TRAUMATOLOGICKÝ PLÁN

Účinný boj proti pracovnej úrazovosti vyžaduje, aby sa sústavne zisťovali a sledovali zdroje, príčiny vzniku pracovného úrazu s cieľom odstrániť ich a zároveň prijímať opatrenia na znižovanie počtu pracovných úrazov a vytvárať v organizácii podmienky, akými sú organizácia práce, bezpečné pracovné postupy, používanie pridelených osobných ochranných pracovných prostriedkov, dodržiavanie zákazov a príkazov týkajúcich sa obsluhy a práce s pracovnými nástrojmi a náradím a podobne, ktoré prispejú k minimalizácii zdrojov a príčin ich vzniku.

V prípade, že k úrazu dôjde, je potrebné, aby bola zabezpečená účinná prvá technická a zdravotná pomoc pri úraze a následné odborné ošetrenie postihnutého zamestnanca.

Druhy pracovných úrazov

Pracovné úrazy podľa závažnosti:

1. Registrovaný pracovný úraz
2. Závažný pracovný úraz
3. Evidovaný pracovný úraz

Registrovaný pracovný úraz – ktorým bola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca viac ako 3 dni, ku ktorej došlo následkom pracovného úrazu,

Závažný pracovný úraz – s následkom smrti alebo závažná ujma na zdraví, ktorým bola spôsobená závažná porucha zdravia alebo vážne ochorenie.

Evidovaný pracovný úraz – ktorým bola spôsobená pracovná neschopnosť zamestnanca trvajúca menej ako 3 dni – podlieha evidencii, v ktorej zamestnávateľ uvedie údaje potrebné na spísanie záznamu o registrovanom pracovnom úraze, ak sa následky pracovného úrazu prejavia neskôr.

Registrácia a evidencia pracovného úrazu

Po vzniku pracovného úrazu:

- zodpovedne a spoľahlivo zistiť príčiny a všetky ďalšie okolnosti vzniku pracovného úrazu,

- spísať Záznam o pracovnom úraze najneskôr do 8 dní po jeho oznámení,
- predložiť Sociálnej poisťovni do 3 dní Oznámenie o vzniku poistnej udalosti,
- do 8 dní oznámiť vznik príslušnému inšpektorátu práce,

O pracovných úrazoch, ktorými nebola spôsobená práceneschopnosť, je potrebné viesť evidenciu v knihe úrazov, ktorá sa nachádza na vrátniciach objektov VŠMU.

Hlásenie pracovných úrazov

Postihnutý, ak je toho schopný alebo zamestnanec, ktorý bol svedkom úrazu alebo sa o ňom dozvedel, je povinný IHNEĎ upovedomiť svojho bezprostredného nadriadeného. Tento je povinný v prípade smrteľného alebo závažného pracovného úrazu tento okamžite oznámiť zamestnávateľovi (rektor VŠMU).

Záznam o pracovnom úraze spisuje bezpečnostný technik zamestnávateľa. Ten v spolupráci s vedúcim zamestnancom pracoviska, poškodeným, ak je to možné, prípadnými svedkami zistí príčiny vzniku udalostí, prešetrí udalosť a v prípade závažných pracovných úrazov privolá k prerokovaniu aj zástupcu odborového orgánu zamestnancov, urobí opatrenia na zabránenie ďalšieho ohrozenia zamestnancov. V týchto prípadoch je potrebné miesto úrazu zabezpečiť tak, aby zostalo zachované v pôvodnom stave až do príchodu vyšetrujúcich orgánov, pričom zmeny sú prípustné iba v prípade záchrany života a zabezpečenia bezpečnosti prevádzky. V týchto prípadoch vedúci zamestnanec vyhotoví náčrt pôvodnej situácie, prípadne ju odfotografuje alebo nafilmuje.

Poskytovanie prvej pomoci

Na zmiernenie následkov pracovného úrazu, zabezpečenie pohotovej a účinnej pomoci postihnutým je potrebné, aby si všetci zamestnanci osvojili a dodržiavali bezpečnostné predpisy, ako aj zásady poskytovania prvej pomoci.

Prvá pomoc technická – vyprostenie/premiestnenie postihnutého z dosahu zdroja úrazu, vonkajších príčin (fyzická, chemická), ktoré spôsobili úraz.

Prvá pomoc zdravotná (laická) – súbor základných laických opatrení poskytovaných za pomoci lekárničiek (v každom objekte VŠMU). Na každom pracovisku je preškolený aspoň jeden zamestnanec odbornou osobou o poskytovaní prvej pomoci.

Prvá pomoc odborná – privolanie odbornej lekárskej pomoci resp. zabezpečenie odvozu postihnutého do odborného lekárskeho zariadenia

Postup záchranných prác pri úraze:

1. priamy svedok resp. účastník udalosti poskytne prvú technickú a laickú pomoc,
2. súčasne s poskytnutím pomoci nahlási úraz svojmu bezprostrednému nadriadenému, v prípade potreby privolá aj lekársku službu prvej pomoci na telefónnom čísle:

112, 155,

3. tento organizuje ďalší postup záchranných prác až do príchodu odborného personálu,
4. o závažných udalostiach informovať ihneď zamestnávateľa.

Vedúci zamestnanec zodpovedá:

- za to, aby sa zamestnanci pravidelne zúčastňovali na školení BOZP organizovaných zamestnávateľom,
- za pravidelnú kontrolu a doplňanie obsahu lekárničky na prevádzke.

Kontrolu dodržiavania zásad traumatologického plánu vykonáva najmenej raz za rok bezpečnostný technik.

Činnosti, ktoré sa nesmú pri prvej pomoci vykonať:

- vyzliekať odev zraneného (výnimku tvoria poleptania luhmi a kyselinami),
- vtláčať odhalené úlomky kostí pri otvorených zlomeninách do rany,
- odstraňovať vyčnievajúce cudzie telesá z rán,
- násilne meniť polohu zraneného,
- do rán a na popálené miesta sypať prášky s antibiotikami, aplikovať masti alebo polievať rany dezinfekčným roztokom,
- zisťovať hĺbku rán,
- ponechať zraneného bez dozoru.

Prvá pomoc
pri život ohrozujúcich stavoch

1. Zastavenie dýchania a krvného obehu

PRÍZNAKY

bezvedomie,
neprítomnosť dýchania sluchom, pohľadom alebo pohmatom,
neprítomnosť pulzu na krčnej tepne.

POSTUP

- uložiť na tvrdú a rovnú podložku,
- vyčistiť ústnu dutinu,
- zakloniť hlavu (prípadne predsunúť dolnú čeľusť),
- upchať nos,
- 30 x stlačiť hrudník (aspoň o 4-5 cm),
- 2 x vdýchnuť do úst.

2. Krvácanie

PRÍZNAKY krv tečie, strieka alebo prerušovane vyteká z rany, príznaky šoku.

POSTUP

- priamy tlak rukou na ranu, potom priložiť tlakový obväz na ranu,
- znehybniť nad úrovňou srdca,
- proti šokové opatrenia,
- kontrola vedomia, dýchania, pulzu,
- privolanie pomoci.

3. Bezvedomie

PRÍZNAKY bez reakcie na hlasové oslovenie alebo na bolestivý podnet

POSTUP

- zistiť prítomnosť dýchania a pulzu
- pri zachovaní dýchania previesť stabilizovanú polohu na boku
- privolať odbornú pomoc
- sledovať prítomnosť pulzu a dýchania

Pri početných poraneniach neukladať do stabilizovanej polohy!!!

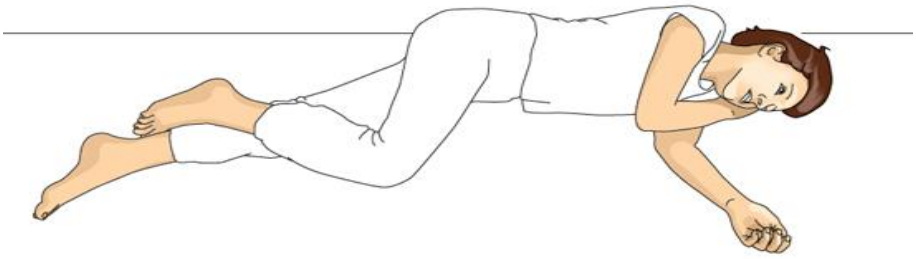

Stabilizovaná poloha

4. Šok

PRÍZNAKY nekľud, neostré videnie, smäd, nevoľnosť,
studená, spotená, bledá koža,
zrýchlené dýchanie.

POSTUP

- pohodlne uložiť, zaistiť telesný a duševný pokoj,
- ošetriť poranenia a krvácania,
- zdvihnúť dolné končatiny aspoň o 30 cm,
- zabrániť podchladeniu,
- kontrolovať vedomie, dýchanie, pulz,
- **v žiadnom prípade nepodávať tekutiny!!!**

5. Oko

Cudzí predmet na oku alebo pod viečkom -netrieť oko, použiť očné kvapky (Ophtal, O-Septonex, bórovú vodu) na výplach oka, skúsiť pretiahnuť horné viečko cez dolné, ak sa teliesko nepodarí uvoľniť, je potrebné neodkladne navštíviť očnú ambulanciu.

Chemikálie v oku - okamžite vypláchnuť oko akoukoľvek pitnou vodou, podržať oko pod sprchou alebo pod prúdom vody pri maximálnom roztvorení očných viečok, pokračovať vo vyplachovaní po dobu najmenej 15 minút! Nepoužívať obväz oka, okamžite navštíviť očnú ambulanciu.

Úder do oka - priložiť ľadový obväz, bez prílišného tlaku na oko. V prípade bolesti oka, poruchy videnia či odfarbení oka (viditeľná krv vo vnútri oka, tzv. čierne oko), okamžite navštíviť očnú ambulanciu.

Prepichnutie, alebo rozrezanie akejkoľvek časti oka - nevyplachovať oko, nepoužívať očné kvapky, nevyťahovať telieska alebo predmety zapichnuté do oka, okamžite navštíviť očnú ambulanciu v nemocnici. **Každý úraz oka musíme považovať za závažný**. Nesmieme podľahnúť klamnému zdaniu, že sa to samo nejak spraví, ale po poskytnutí prvej pomoci navštíviť špecializovanú očnú ambulanciu.

6. Popáleniny

Všeobecné zásady pri prvej pomoci:

1. **Zistite, čo sa stalo.**
2. **Myslite na hroziace nebezpečenstvo (pre záchrancu, pre postihnutého i pre „zvedavcov").**
3. **Konajte podľa danej situácie a aktivujte záchrannú zdravotnú službu na t. č. 155 alebo 112.**

- Ak horia šaty postihnutého, uložte ho na zem a oheň skúste uhasiť nehorľavým materiálom.
- Popáleninu ochladzujte vodou najmenej 10 – 15 minút. Na miesto neprikladajte ľad! Studená voda je dostatočne chladná (popáleninu prvého stupňa možno chladiť pod tečúcou vodou, druhý stupeň radšej chladťe ponorením do nádoby s vodou).
- Opatrne a čo najskôr odstráňte z poranených končatín hodinky a prstene ešte predtým, ako začnú opúchať (sú zdrojom ďalšieho tepla a môžu spôsobiť „zaškrtenie" ciev).
- Popáleninu ničím nenatierajte! Prekryte ju sterilným obväzom (ak je dostupný, napr. z autolekárničky) alebo aspoň čistou tkaninou, najlepšie takou, ktorá nezanecháva chlpy.
- Myslite na to, že pri rozsiahlych popáleninách sa môže rozvinúť šok. Ide o život ohrozujúci stav a vzniká vždy, keď dochádza k vyššej strate tekutín. Nezabudnite preto na protišokové opatrenia (ticho, teplo, tíšenie bolesti, transport, tekutiny).
- Popálenina je možný závažný stav, pri ktorom poskytnutie prvej pomoci nielenže pomôže zmierniť následky pôsobenia tepla, ale pomôže aj zmierniť bolesť, ktorú postihnutá osoba cíti.

7. Poleptanie

Príčiny: kontakt kože alebo slizníc s kyselinami alebo zásadami v koncentrovanej podobe

PRÍZNAKY poranenie kože: pálivá bolesť, zmena farby pokožky,
poranenie očí: bolesť a nemožnosť otvoriť oko, kŕč očného svalstva,
poranenie ústnej dutiny a pier: po vypití bolesť a pálenie v ústach, pažeráku a žalúdku, zmeny farby pier a okolia úst.

POSTUP
1. *práškové* a *tuhé (suché) žieraviny* odstraňovať nasucho, *tekuté žieraviny* odstraňovať 20 min. jemným prúdom čistej vody
2. *pri zasiahnutí odevu* vyzliekať šaty zároveň s oplachovaním
3. *pri zasiahnutí očí* oči vyplachovať vodou 15 minút bez prerušenia smerom od vnútorného kútika k vonkajšiemu (odstrániť kontaktné šošovky)
4. *po vypití* dávať malé dúšky čistej vody do celkového množstva 250 ml, nevyvolávať vracanie

8. Poranenie elektrickým prúdom

Priamym následkom silného zásahu elektrickým prúdom je bezvedomie a niekedy aj zastavenie dýchania. Okrem toho môžu vzniknúť v mieste, kde vnikol do tela elektrický prúd, silné popáleniny, pričom sa môžu poškodiť vnútorné orgány.

Ak sa aj zdá, že postihnutý je po zasiahnutí elektrickým prúdom v poriadku, vždy vyhľadajte lekára !!!

Pri poskytovaní prvej pomoci je treba zachovať vždy tento postup:

a. vyslobodenie postihnutého
b. kontrola vitálnych funkcií
c. neodkladná resustitácia
d. privolanie lekára
e. laické ošetrenie prípadných druhotných zranení
f. ohlásenie úraz

V Bratislave, dňa 01. 09. 2025.

prof. PhDr. Martin Šmatlák
rektor VŠMU